

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Zaczarowana dorożka / Zaczarowany dorożkarz / Zaczarowany koń

Author: Tomasz Gęšina

Citation style: Gęšina Tomasz. (2018). Zaczarowana dorożka / Zaczarowany dorożkarz / Zaczarowany koń. W: R. Cudak, W. Hajduk-Gawron, A. Madeja (red.), "Na wrywki : 100 cytatów z polskiej poezji i dramatu, które powinien znać także cudzoziemiec" (S. 355-357). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

Zaczarowana dorożka / Zaczarowany dorożkarz / Zaczarowany koń

O cytacie

Cytat pochodzi z wiersza Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego *Zaczarowana dorożka*, opublikowanego w 1946 roku w „Przekroju”. Utwór dedykowany jest Natalii, żonie poety, „która jest latarnią zaczarowanej dorożki”. Wiersz utrzymany jest w tonie GROTESKI. Składa się z sześciu części, które zostały nazwane terminami muzycznymi. Efekty muzyczne pełnią tu funkcję groteskową, tworząc sprzeczne połączenia: *allegro* ‘szybko’, *allegro sostenuto* ‘wesoło i spokojnie, poważnie’, *allegretto* ‘nieco wolniej niż allegro’, *allegro ma non troppo* ‘niezbyt szybko’, *allegro cantabile* ‘szybko i śpiewnie’, *allegro furioso alla polacca* ‘szaleńczo i dostojnie jak w POLONEZIE’. Wiersz, który jest połączeniem fikcji i realiów krakowskich, opisuje nocną podróż przez Kraków zaczarowaną dorożką. Ten pojazd konny pojawił się w połowie XIX wieku i używany był jako środek transportu miejskiego. Gałczyński, przebywając w Krakowie w latach 1946–1948, lubił korzystać z dorożki. Do dziś, odwiedzając Kraków, można zobaczyć jeżdżące ulicami miasta pojazdy zaprzężone w konie. Wożą one turystów, którzy podczas przejażdżki dorożką mogą podziwiać najważniejsze zabytki Krakowa.

O autorze i jego twórczości

Zob. **Ile razem dróg przebytych? / Ile ścieżek przedeptanych?*

Nawiązania

W Szczecinie na placu Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego znajduje się rzeźba *Zaczarowana dorożka*. Jej autorem jest Stanisław Biżek.

Rzeźba powstała w 1997 roku, w ramach konkursu poświęconego pisarzowi.

Warto wiedzieć

- GROTESKA – zob. **Dla zakochanych to samo staranie – co dla umarłych*
- POLONEZ – zob. **Poloneza czas zacząć*

Z opracowań

W 1946 roku powrócił do kraju Konstanty Ildefons Gałczyński i osiedlił się najpierw w Krakowie, potem w Szczecinie, wreszcie w Warszawie. Z początku miał jeszcze szansę kontynuować nurt swojej przedwojennej twórczości o charakterze lirycznej groteski; powstały wtedy tak znakomite utwory jak: *Zielona gęś*, *Zaczarowana dorożka* i *Kolczyki Izoldy*. Przejawiły się w nich – jak pisze Marta Wyka – typowe dla tego poety parodystyczne związki z ówczesną rzeczywistością, zwłaszcza z ośmieszoną warstwą inteligencką, fałszywą tradycją narodową i silnymi kontrastami ideowymi i obyczajowymi lat powojennych.

Baluch 2005, 412

Utwór został opublikowany w „Przekroju” w 1946 roku, w numerze 77 i jest świadectwem pełnego powrotu poety do dawnej, przedwojennej weny poetyckiej. Jest to zarazem najbardziej krakowski z wszystkich utworów Gałczyńskiego i obok *Zielonej Gęsi* – najbardziej groteskowy z wielu groteskowych tekstów poety. [...] Co nowego wniosła *Zaczarowana dorożka*? Czy była tylko jakby ekstraktem przedwojennej poezji i zamknięciem pewnego okresu twórczości, w którym zabawa i fantazje odgrywały ważną rolę? Z pewnością nie. Było to raczej powojenne otwarcie na poetyckość i uroki poezji pisanej w normalnych już czasach, w mieście wolnym od śladów wojny i przy boku odnalezionej Natalii. Jest to poemat radości. I fantazji. Od „białego zaczarowanego konia” pozostawał już tylko krok do *Zielonej Gęsi*.

Wilkoń 2010, 43, 49

Bibliografia

- Baluch A., 2005: *Socrealistyczna topika w „dziecięcych” wierszach K.I. Gałczyńskiego*.
W: Kulawik A., Ossowski J.S., red.: *Dzieło i życie Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego*.
T. 1. Kraków.
- Wilkoń T., 2010: *Poematy Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego*. Katowice.
- Wyka M., 2003: *Informacje dotyczące utworu „Zaczarowana dorożka”*. W: Gałczyński K.I.:
Wybór poezji. Wrocław.

Tomasz Gęsina